

SAĞLIKTA GENÇ YAKLAŞIMLAR DERNEĞİ CİNSEL SÖMÜRÜ VE İSTİSMAR ÖNLEME YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Cinsel sömürü ve istismar diğer nedenler yanında güç ilişkileri, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan bir ayrımcılık formu ve farklı biçim ve düzeylerde de olsa toplumsal yaşamın her alanında sık karşılaşılan bir olgudur. Ayrıca cinsel sömürü ve istismar, mağdurlarını çok çeşitli biçimlerde olumsuz etkileyebilen bir hak ihlali olması nedeniyle suç teşkil etmektedir. Dernek ortamında yaşanan cinsel istismar ve sömürü durumları, kişilerin çalışma ve öğrenim yaşamlarını çok çeşitli biçim ve düzeylerde olumsuz etkilemektedir. Hiyerarşik ilişkilerin hâkim olduğu kurumsal ortamlarda, cinsel sömürü ve istismara uğrayanların bunu dile getirmede yaşadıkları zorluklar nedeniyle, çoğu zaman istismar görünmez kılınmakta ve hem kişi hem de kurumsal ortam bu durumdan zarar görmektedir.

Bu yönergenin amacı, cinsel sömürü ve istismardan arınmış bir dernek ve mesleki ortamın yaratılmasına yönelik ilkeleri belirlemek ve düzenlemeleri tanıtmaktır. Bu yönergeyle Sağlıkta Genç Yaklaşımlar Derneği, dernek bileşenlerinin cinsel sömürü ve istismar konusunda farkındalığının artması için çaba göstermeye, bu tür olayların engellenmesine, bu tür iddialar ve şikâyetler söz konusu olduğunda etkin bir soruşturma ve yaptırım mekanizması işletmeye hazır olduğunu bildirmektedir. Sağlıkta Genç Yaklaşımlar Derneği, cinsel sömürü ve istismar konusunda bilgilendirmeyi ve maruz kalan kişilere destek vermeyi, taraflarının onayına bağlı olarak onarıcı adaleti sağlamaya ilişkin girişimlerde bulunmayı, cinsel sömürü ve istismarla ilgili tüm iddia ve şikâyetleri etkin bir şekilde ele almayı taahhüt eder.

Cinsel istismar ve sömürü evrensel olarak kabul edilen bir ihlaldir. Uluslararası hukuk normları ve standartlarıncaya her zaman kabul edilemez bir unsur olmuştur. Sağlıkta Genç Yaklaşımlar Derneği olarak da uluslararası hukuk kapsamınca kabul edilemez bir unsurdur. Bu yönergeyle birlikte Sağlıkta Genç Yaklaşımlar Derneği çalışanları, gönüllüleri ve üyeleri bu konuda yaptırımları kabul eder ve buna karşı duracağına dair bir güvence oluşturur. Tüm pozisyonlar hiyerarşi göze alınmaksızın bu yönergeye uymakla yükümlüdür. Ayrıca bu yönetmelik ile Sağlıkta Genç Yaklaşımlar Derneği ve iş ortakları da bu yönergeyi kabul etmektedir.

Bu yönerge, cinsel sömürü ve istismarın yaşanmadığı bir dernek ortamının yaratılmasına katkıda bulunmayı, bu tür olayları engellemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca bu belge, cinsel sömürü ve istismara uğrayanların, kendilerini daha net ifade etmelerini ve istenmeyen yaklaşımları durdurmak yönünde güçlenmelerini sağlamayı amaçlar.

Kapsam

Yönergede yer alan hükümler tüm Dernek bileşenlerini kapsar. Bu düzenleme, yer ve zaman sınırlaması olmaksızın, dernek üyeleri, gönüllüler, çalışanların ve derneğin iş yaptığı bütün kişi ve kurumlar, “dernek ve gönüllülük ilişkileri nedeniyle” bir arada buldukları bütün durumlara

Adres: Kocatepe Mah. Hatay Sok.. No:16 Daire:5 Çankaya/Ankara

Tel: 0312 809 34 74

uygulanır. Düzenleme, dernek içinde meydana gelen olaylar ve dernek bileşenleri arasında dışarıda meydana gelen ancak dernek ortamına taşınan eylemleri kapsar.

Dayanak

Bu yönerge, başta Birleşmiş Milletler Cinsel Sömürü ve İstismarın Önlenmesi Politika metni ve Sağlıkta Genç Yaklaşımlar Derneği Etik ve Davranış yönergesi, Disiplin yönergesi ve Sağlıkta Genç Yaklaşımlar Derneği İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Bu yönergede geçen;

Cinsel sömürü ve istismar (CSİ) insani yardım görevlileri tarafından destek alanlara ve hassas durumdaki toplulukların diğer üyelerine karşı uygulanan uygunsuz cinsel davranışları tanımlamak için kullanılan bir terimdir.

- a) Başvurucu: Cinsel sömürü veya istismara maruz kaldığı veya tanık olduğu iddiasıyla SGYD bileşenine başvuran kişi,
- b) Maruz bırakan: Herhangi bir şekilde cinsel sömürü veya istismara maruz bırakan kişi
- c) Kurul: SGYD yönetim kurulu tarafından atanan ve disiplin yönergesiyle çalışan disiplin kurulu,
- d) Cinsel Sömürü: Bir başkasının cinsel sömürsünden parasal, sosyal veya politik olarak kazanç sağlamak da dahil olmak üzere, ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere, cinsel amaçlar için bir hassasiyet, ayırıcı güç veya güven pozisyonunun fiilen kötüye kullanılması veya kullanılmasına teşebbüs edilmesi anlamına gelir,
- e) Cinsel İstismar: İster zorla ister eşitsiz veya zorlayıcı koşullar altında olsun, cinsel fiili saldırı veya saldırı tehdidi anlamına gelir.
- f) Acil durum: Derhal işlem yapılmadığı ya da önlem alınmadığı takdirde cinsel sömürü veya istismarın önlenememesi, başvuruçunun can güvenliğinin veya hak ve hürriyetlerinin korunmasının tehlikeye girme, başvuruçunun zarar görmesi, cinsel sömürü veya istismar eyleminin delillerinin kaybolması ihtimalinin ortaya çıkması durumu,
- g) Israrlı takip: Fiili, sözlü, yazılı olarak ya da herhangi bir iletişim aracı kullanılarak kişinin güvenliğinden endişe etmesine neden olacak şekilde kişide fiziki veya psikolojik açıdan korku ve çaresizlik duygusu yaratan ve kişiyi baskı altında tutan her türlü cinsel tutum ve davranış,
- h) Misilleme: Kişinin cinsel ya da duygusal amaçlı davranış veya teklifi reddetmesi ya da cinsel sömürü veya istismar uğradığını düşünerek şikâyet etme yoluna gitmek istemesi veya gitmesi nedeniyle ya da kişinin tanık olduğu cinsel sömürü veya istismar olaylarıyla ilgili şikâyet etme yoluna gitmek istemesi veya gitmesinden ötürü örtülü veya açık şekilde iş ya da eğitim yaşamının intikam amacıyla zorlaştırılması,
- i) Ödüllendirme vaadi: Kişinin cinsel ya da duygusal amaçlı davranış veya teklifi kabulü durumunda ödül, terfi, iş bulma, eğitime gönderme veya benzeri hak etmediği kazançlar elde etmesini içeren her türlü ayrıcalık vaadi,
- j) Tanık: Cinsel sömürü veya saldırı teşkil edebilecek olayın taraflarından biri olmayıp, söz konusu olay hakkında herhangi bir yolla doğrudan bilgi sahibi olan kişi,
- k) Manipülasyon: Yaşanan olay sonrasında mağdur kişiye yaşadığı olay üzerinden ne yapmasının doğru ya da yanlış olduğu üzerinden bilgi vermek

olarak tanımlanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Cinsel Sömürü ve İstismar Konulu Bir Şikâyet Geldiği Takdirde Kurul'un Amacı, Dikkate Alması Gereken İlkeler, Oluşumu ve Faaliyet Alanları

Cinsel Sömürü ve İstismarı Önleme Yönergesi, Disiplin Yönergesi ile ortak çalışmaktadır. Kurul, Disiplin Yönergesine göre toplanır. Fakat cinsel sömürü ve istismar gibi daha uzmanlık alanı gerektirebilecek konularda bu yönergeye uygun olacak şekilde çalışmakla yükümlüdür.

Amaç

Kurul bu yönergeyle birlikte yürüttüğü soruşturmalarda;

- a) Cinsel sömürü ve istismarı önlemeyi ve ortadan kaldırmayı,
- b) Cinsel sömürü ve istismarın yaşanmadığı, karşılıklı saygıya dayanan güvenli bir çalışma ve gönüllülük ortamının yaratılmasına katkıda bulunmayı,
- c) Cinsiyetçi kültür, güç ilişkisine dayanan iletişim ve şiddet kültürünü ortadan kaldırmaya yönelik çalışmayı,
- d) Toplumsal cinsiyet eşitliğine ve her türlü cinsiyet, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine dayalı şiddet ve ayrımcılığın önlenmesine dair farkındalık yaratmayı,
- e) Cinsel sömürü ve istismar şikâyetleri için etkili bir başvuru mekanizması oluşturmayı,
- f) Cinsel sömürü ve istismar şikâyeti söz konusu olduğunda başvurucuya destek vermeyi ve başvurucuyu güçlendirmeyi,
- g) Cinsel sömürü ve istismar şikâyetlerini değerlendirerek etkili bir soruşturma yürütmeyi,
- h) Başvurucuların yaşadıkları ya da yaşamakta oldukları veya tanık oldukları durum ve olayları güven içerisinde bildirebilmelerini, maruz bırakıldıkları istenmeyen cinsel davranışları durdurmak yönünde cesaretlendirilmelerini sağlamayı amaçlar.

İlkeler

Kurul bu yönergeyle birlikte yürüttüğü soruşturmalarda;

- a) Gizlilik ilkesi: Dernek, cinsel sömürü ve istismar iddialarının ele alınmasında tüm aşamalarda başvuru sahibi kişi ve şikâyet edilen kişinin özel hayatlarının gizliliği ilkesine uygun davranacaktır. Gizlilik ilkesi, özellikle cinsel sömürü ve istismar iddialarının, ihtilaf halindeki kişilerin özel yaşamlarıyla ilgili ayrıntıların sosyal ortama taşınmadan çözüme kavuşturulabilmesi açısından da önem taşımaktadır.
- b) Hızlı destek sunma ve özen gösterme ilkesi: Başvurular sürat ve özenle değerlendirilir. Başvurulara verilecek cevap başvurunun öznel koşullarına göre oluşturulur. Dernek, cinsel sömürü iddiaları karşısında, tacize uğrayanın tekrar mağdur edilmesine yol açabilecek ve tarafların insan onurunu zedeleyebilecek sorgulayıcı ve suçlayıcı söz, davranış, tavır ve imalardan kaçınılır. Ve bu tür davranışların ortaya çıkmasını önlemek hususlarında dikkat ve özeni gösterir. Özellikle cinsel sömürü ve istismar iddialarıyla ilgili başvuru sürecinde bu ilke, mağdurun tekrar mağdur edilmemesini sağlamaya yöneliktir.
- c) Güven ilkesi: Dernek, gizlilik ve özen gösterme ilkelerine riayet ederek, tarafların güven duygusunu zedelemeyecek şekilde davranacaktır.
- d) Beyanın Esas Alınması İlkesi ve Delillendirme: Başvuruların kabulü ve başvurucuya destek

Adres: Kocatepe Mah. Hatay Sok.. No:16 Daire:5 Çankaya/Ankara

Tel: 0312 809 34 74

sağlanması için başvurucunun beyanı esas alınır. Başvurucudan cinsel sömürü ve istismar fiilinin varlığını kanıtlaması beklenmez. Cinsel sömürü ve istismarın kanıtlanması zor fiiller olduğundan ve idarî ve adlî soruşturma süreçlerinde yetersiz delil nedeniyle oluşacak şüphe sanık lehine yorumlanacağından, başvurucunun, hukuk mevzuatına uygun biçimde görsel veya işitsel kayıtları ya da tanık ifadelerini toplamak ve saklamak hususunda dikkatli davranması önemli olacaktır. Kurul bu konuda başvurucuyu bilgilendirmekle yükümlüdür. Başvurucunun kasıtlı olarak yalan söylediğinin hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde anlaşıldığı durumlarda, disiplin yaptırımı uygulanacaktır. Böylelikle derneğin tüm bileşenlerini cinsel sömürü ve istismar iddiaları üzerinden duygusal ve diğer kişisel hesaplaşmaların görülmemesi konusunda uyarır.

Başvuruların kabulü ve başvurucuya destek sağlanması için başvurucunun beyanı esas alınır. Başvurucudan cinsel sömürü ve istismar fiilinin varlığı kanıtlanması beklenmez. Cinsel sömürü ve istismar disiplin kurulu yönetmeliğince incelenecektir. Kurul bu konuda başvurucuyu bilgilendirmek ve korumakla yükümlüdür. Başvurucunun kasıtlı olarak yalan söylediği kanıtlandığı durumlarda da başvurucuya disiplin yaptırımı uygulanacaktır. Böylelikle derneğin tüm bileşenlerini cinsel sömürü ve istismar iddiaları üzerinden duygusal ve diğer kişisel hesaplaşmaların görülmemesi konusunda uyarır. Sağlıkta Genç Yaklaşımlar Derneği Disiplin Kurulu da Disiplin Yönetmeliği ve bu yönerge ilkelerini dikkate almakla yükümlüdür.

ilkelerini dikkate almakla yükümlüdür.

Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar Şikayetlerinde Kurul'un Oluşumu

Kurul, Disiplin Yönergesinde yer alan şekilde oluşturulur. Fakat gerekli durumlarda alanda uzman kişilerin desteği talep edilebilir. Ayrıca Kurul asil ve yedek üyeleri başvurucu ve fail ile yakınlık derecelerine göre her vaka özelinde yer değiştirebilir.

Kurul en kısa sürede toplanmak ve bu başvuruya müdahale etmekle yükümlüdür. Başvurucunun iddialarına ve iyilik haline göre hareket edecek şekilde süreci yönetmelidir.

Kurula Gelen Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismar Şikayetlerinde Kurul'un Görevleri

- a) Kurul'a yapılan tüm başvuruları kayıt altına almak.
- b) Kurula yapılan tüm başvuruları takip etmek.
- c) Kurul toplantılarının gündemini hazırlamak ve toplantı tutanaklarının tutulmasını sağlamak.
- d) Başvuru sonrası başvurucunun iddialarının kanıtlanması halinde başvurucunun iyilik hali gereği ayda bir veya iki ayda bir düzenli takibini yapmak

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kurul'un Cinsel Sömürü ve İstismar İle İlgili Gelen Bir Şikayeti İşleyiş Usulü ve

İlkeleri Başvuru Süreci

- 1) a) Cinsel sömürü veya istismara maruz bırakıldığını veya tanık olduğunu düşünen kişiler, Kurul üyelerine başvurabilirler. Herhangi bir SGYD Birimine ve çalışanına başvuru yapılması halinde bu birim ve kişiler kendilerine gelen başvuruları aynı gün içerisinde Kurul'a iletirler.
- b) Ayrıca cinsel sömürü veya istismara maruz bırakıldığını veya tanık olduğunu düşünen kişiler, disiplin@sagliktagenc.org adresine başvuruları bildirebilirler. Bu şikayetler sadece disiplin kurulu tarafından okunan mail adresine düşecektir. Süreç diğer şikayet yöntemleriyle aynı şekilde işler.

Adres: Kocatepe Mah. Hatay Sok.. No:16 Daire:5 Çankaya/Ankara

Tel: 0312 809 34 74

- 2) Kendisine başvuru yapılan kişiler veya SGYD birimleri, başvurucuyu Kurul hakkında bilgilendirmek ve Kurul'a yönlendirmekle yükümlüdür.
- 3) Her başvuru için Kurul tarafından kayıt açılır. Kayıt formunda başvurucunun kimlik bilgileri yer almaz. Her başvuru için Kurul tarafından bir kayıt numarası verilir ve takip eden işlemler bu kayıt numarası kullanılarak gerçekleştirilir. Kayıt formu başvurunun tarihini, konusunu ve başvurucunun taleplerini içerir. Kayıt formuna eklenecek diğer bilgiler başvurucunun onayına tabidir.
- 4) Başvuru ile ilgili işlem başlatıldığı takdirde, başvurucu yürütülen süreç ve sonuç hakkında bilgilendirilir.
- 5) Sağlıkta Genç Yaklaşımlar Derneği kuruluşlarında bulunan kilitli şikayet kutularına anonim bir şekilde şikayette de bulunulabilir. Buradaki şikayetleri de kurul özenle inceler ve iddianın takibini sağlar. Ayrıca Sağlıkta Genç Yaklaşımlar Derneği tarafından atanan ilgili yönetici her şikayet kutusundan sorumlu olup düzenli olarak kutuların incelemesini yapmakla yükümlüdür.

Yönerge İhlalleri

Cinsel Sömürü ve İstismar konusu derneğimizce hiçbir şekilde kabul edilemeyeceğinden yola çıkarak bu yönergede tanımlanan ve yer alan cinsel sömürü ve istismar durumlarının gerçekleşmesi durumunda disiplin yönergesinde belirtilen cezalardan "uzaklaştırma cezası" hızlı bir şekilde uygulanır.

Yürütülen soruşturma kapsamında, Kurul şikayetin haklılığına karar verebilir. Bu durumda;

- a) Maruz bırakan kişinin çalışan olması durumunda: Kişinin dernek ile ilişkisi kesilir. Dernekte bir daha çalıştırılması önlenerek hizmet akdi iptal edilir.
- b) Maruz bırakan kişinin akran eğitmeni olması durumunda: Kişinin dernek organları ile ilişkisi kesilir. Çeşitli sosyal medya gruplarından uzaklaştırılması sağlanır.
- c) Maruz bırakanın yönetim kurulu üyesi olması durumunda: Yönetim kurulundan çıkarma işlemleri başlatılır ve bu kişinin dernek üyeliği sonlandırılır.
- d) Maruz bırakan dernek genel kurul üyesi ise: Kişinin genel kurul üyeliği sonlandırılır.
- e) Maruz bırakan kişinin dernek gönüllüsü olması durumunda: dernekle ilişkisi kesilir ve sosyal medya adreslerinden ilişkisi kesilir.
- f) Maruz bırakan dernek üyesi ise: dernek üyeliği sonlandırılır ve sosyal medya adreslerinden ilişkisi kesilir.

Destek Süreci

1) Kurula doğrudan veya yönlendirme yoluyla ulaşan başvurularda, başvuruyu alan Kurul üyesi olayın ayrıntılarını dinler, başvurucunun ihtiyaç ve taleplerini öğrenir ve başvurucuyu hukuki ve diğer çözüm seçenekleri, bu seçeneklerde izlenen süreçler, bu seçeneklerin her birinin yaratabileceği riskler ve alınması gereken önlemler konusunda bilgilendirir. (Hukuki destek anlamında gerekli görüldüğü takdirde SGYD dışından uzman desteği alınabilir.)

2) Başvurucu, kendi isteğine bağlı olarak psikolojik destek alması için yönlendirilir. Psikolojik destek sürecinin amacı, başvuranın cinsel sömürü veya istismara karşı psikolojik açıdan güçlenmesini sağlamaktır.

3) Başvurucunun olayın tanıklarından biri olması durumunda da başvuru kaydı açılır ve olayın

Adres: Kocatepe Mah. Hatay Sok.. No:16 Daire:5 Çankaya/Ankara

ayrıntılarını dinlenir. Duruma uygun hukuki ve diğere çözümlerle bu seçeneklerde izlenen süreçler hakkında bilgilendirme yapılır.

4) Başvurucunun anadilinin Türkçe olmaması durumunda, destek süreci mümkün olduğu ölçüde başvurunun tercih ettiği dilde gerçekleştirilir. Bu gibi başvurularda, Kurul gerekli gördüğü takdirde SGYD dışından uzmanlık desteği alınması konusunda harekete geçer.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Diğere İstismar Biçimleri ve Tanıklık

1) Ödüllendirme Vaadi: Bu Yönerge kapsamında, ödüllendirme vaadi bir cinsel sömürü biçimi olarak değerlendirilir ve gerçekleştiği durumlarda Yönerge hükümleri uygulanır.

2) Misilleme: Bu yönerge kapsamında, misilleme bir cinsel sömürü biçimi olarak değerlendirilir ve gerçekleştiği durumlarda Yönerge hükümleri uygulanır. Dernek hiçbir sebeple bir misillemeyi onaylamaz ve işbu yönerge, bir misilleme vakası ortaya çıkar ise Disiplin Yönetmeliği'nce öngörülen disiplin cezasını verileceğinin taahhüdüdür.

3) İsrarlı Takip: Bu Yönerge kapsamında, ısrarlı takip bir cinsel sömürü biçimi olarak değerlendirilir ve gerçekleştiği durumlarda Yönerge hükümleri uygulanır.

4) Tanıklık: Bu Yönerge kapsamında, cinsel sömürü veya istismar tanıkları da başvuru olarak kabul edilir ve tanıkların yaptıkları ihbarlar ciddiye alınır. Olayın aydınlatılması için bildirilen durumun niteliğini ve ağırlığını dikkate alan uygun usullerle hızlı biçimde harekete geçilir. Başvuruyu yapan tanığın, cinsel sömürü veya istismara maruz kalan kişi ile iletişime geçme konusunda Kurul'a destek olması beklenir.

4) mobbing

SAĞLIKTA GENÇ YAKLAŞIMLAR

ALTINCI BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

Bu Yönerge, SGYD Yönetim Kurulu'nun kabul ettiği tarihten itibaren yürürlüğe girer.